

A Szentföld érdekességei IV.

IVANCSÓ BAZIL

MEKKORA A SZENTFÖLD?

A legtöbben a mai Izraellel azonosítják a Szentföldet. Szentföldnek nevezünk azonban minden olyan területet, ahol Jézus megfordult, csodát tett, példabeszédet mondott vagy tanított. Mivel ezeket a helyeket a keresztények a kezdeti időktől fogva megjegyezték és nagy becsben tartották, egy-egy csoda vagy példabeszéd emlékét ma is gyönyörű templom hirdeti a helyszíneken.

Mely országok területére terjed ki tehát a Szentföld? Izrael és Palesztina természetesen vitathatatlan: e két ország területén található Júdea, Szamaria, Galílea, Trachonitisz, valamint Dekapolisz egy része – azok a helyszínek, ahol Jézus Krisztus a nyilvános működésének legnagyobb részét töltötte.

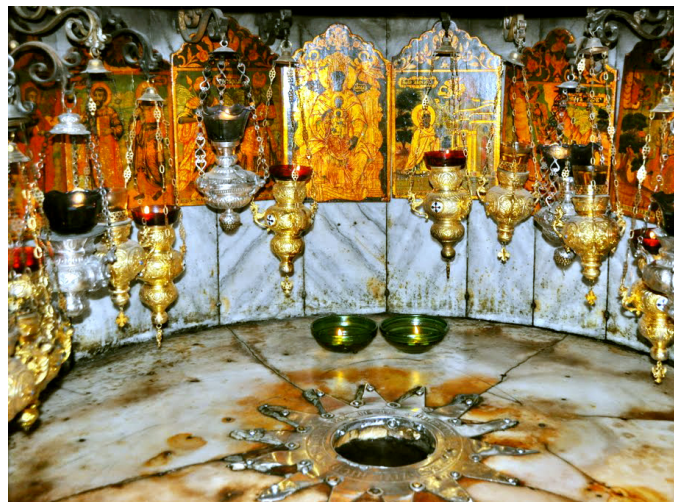
Azonban ha a Jézus korabeli Szentföld térképét összevetjük azokkal az országokkal, amelyek ma osztoznak ezeken a tartományokon, valamint Péreán, Dekapolisz nagyobbik részén és Szíro-Fönicián, akkor képbe kerül Izraelen kívül még Egyiptom, Jordánia és Libanon is.

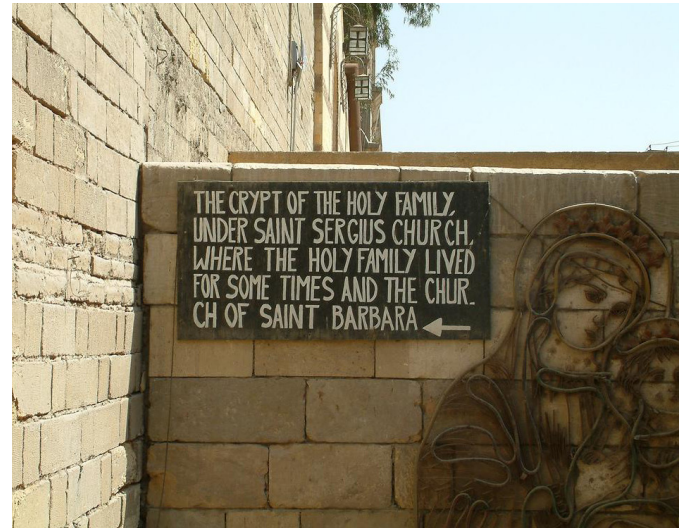
Palesztina legjelentősebb emléke Betlehem, Urunk születésének színhelye [vö. Mt 2,1–12; Lk 2,1–20]. Csodálatos bazilika áll ma a születés barlangja fölött, a lenti barlangban pedig számtalan mécses ég szüntelen. Az első bazilikát a születés helye fölé Nagy Konstantin római császár

(306–337) emelte, majd az idők folyamán többször átépítették, míg elnyerte mai formáját. Megható élmény karácsonykor itt venni részt az ünnepi szentmisén, melyre minden évben több ezer zarándok érkezik.

A Szentföldet Egyiptomban Kairó jelenti. Természetesen nem azért, mert itt székel a kopt ortodox pátriárka (aki magát kopt pápának hívja), hanem mert a Szent Család Nagy Heródesz zsarnok király elől ide menekült [vö. Mt 2,13–23]. Kairóban ma is áll az a templom, amely a Szent Családnak átmenetileg otthont nyújtó ház fölé épült. Az ősi kopt keresztények egyébként Alexandria első püspökére, Szent Márk evangélistára vezetnek vissza gyökereiket (aki itt halt vértanúhalált, de csontjai ma Velencében vannak), Szent Liturgiájukat is tőle eredeztetik. Számuk világszerte tizenegy- és tizenhétmillió közöttire becsülhető. Kopt katolikusok is vannak, akik a 18. században léptek egységre Rómával. Érsekük székhelye Alexandria, számuk százkilencven ezer körülire tehető.

Szent Lukács evangéliumában azt olvashatjuk, hogy Keresztelő Szent János „bejárta a Jordán egész vidékét, és bűnbánati keresztséget hirdetett” [Lk 3,3]. A János-evangélium pontosabban is megnevez két helyszínt: a Jordánon túli Betániát [Jn 1,28], ahol a zsidók papokat, levitákat [Jn 1,19] és farizeusokat [Jn 1,24] küldtek hozzá, hogy megtudakolják, kinek tartja magát [Jn 1,19–28]; illetve Ainónt [Jn 3,23], ahol a későbbiekben keresztelt. Természetesen e két konkrét helyszínnél többet is feltételezhetünk Szent Lukács evangélium alapján („bejárta a Jordán egész vidékét”). Mivel Izrael és Jordánia között ma a Jordán folyó a természetes határ, a folyón túli Betánia ma Jordánia területén

van. S mivel a két ország között nincs diplomáciai feszültség, útlevéllel szabadon át lehet járni bármely zárandokcsoportnak. Izraelhez képest egyébként Jordánia meglepően olcsó, a színvonal pedig ugyanaz.

Gadara, ahol Jézus az egész légiónyi ördögöt kiüzte a megszállott emberből [vö. Mk 5,1–20; Lk 8,26–39; Mt 8,28–34 – bár Szent Máté két emberről ír], ma teljesen az izraeli-jordán határon van, még épphogy Izrael területén.

Szent Máté és Márk evangéliumában arról is olvashatunk, hogy Jézus egy alkalommal Tírusz és Szidon vidékére ment, amely akkor Szíriához tartozott, és Szíro-Fönícia néven volt ismert. (A rómaiak Szíria provincia részévé tették a nagy hajós és kereskedő múltra visszatekintő Föníciát.) Itt egy asszony sietett elé azzal a kéréssel, hogy üzze ki lányából az ördögöt. Jézus előbb vonakodott, majd teljesítette az asszony kérését [vö. Mt 15,21–28; Mk 7,24–30]. Ez a vidék ma Libanonban található, ám a csoda pontos helyszínét sajnos mindmáig nem ismerjük. Szent Máté és Márk is csak szüksézszerűen jelzi: „Tírusz és Szidon

vidéke”. Mindkettő ma is létező város a Földközi-tenger partján, Tírusz a maga száztizenhétézres lakosságával az ország negyedik, Szidon százhatvanezres lakosságával az ország harmadik legnagyobb városa, mindkettő jelentős gazdasági központ. Egymástól való távolságuk csaknem negyven kilométer, s a pontos helymegjelölés problémáját csak tágítja az a tény, hogy Jézus a vidékükön járt, ami nem feltétlenül a tengerpartot jelenti. S mivel mindmáig nem tudjuk a pontos helyet, templom sem áll a csoda emlékére.

Libanon másik érdekessége egy Kána nevű, ma is létező falu. Az ottani keresztények úgy tartják, ott történt az a menyegző, amelyről a János-evangéliumban olvashatunk [Jn 2,1–11]. Ez azonban ellentmond az evangéliumnak, amely pontosan megjelöli a helyszínt: eszerint ez a galileai Kána (a mai Izraelben), nem pedig a szíro-föníciai Kána (Libanonban). Noha biztosra vehetjük, hogy a víz borrá változtatása a galileai Kánában történt, mind a galileai, mind

a libanoni Kánában áll egy-egy templom a csoda valós, illetőleg vélt helyszínén.

A Szentföldre induló zárandok készüljön fel arra, hogy az izraeli jézusi emlékek bejárása után nem tekintheti meg „egy kalap alatt” a libanoni Kánát vagy az ottani (akár nagyon ősi) keresztény közösségeket. Izrael és Libanon között ugyanis mind a mai napig komoly politikai és diplomáciai feszültség van, így a közös határon kizárólag diplomaták léphetnek át. Olyannyira így van ez, hogy az izraeli hatóságok nem adják meg még a turistavízumot sem annak a személynek, akinek látják az útlevelében a libanoni vízumot. Annak tehát, akinek libanoni vízum van az útlevelében, és szeretne Izraelbe utazni, érdemes egy újat igényelnie, akár még a lejárát előtt.

A fentiekhez képest Izrael olyannyira gazdag a jézusi emlékekben, hogy azok bemutatása külön fejezetet igényel.

